

COLOR DRACK

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 3. maja 2007*

V zadevi C-386/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi členov 68 ES in 234 ES, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (Avstrija) z odločbo z dne 28. septembra 2005, ki je prispela na Sodišče 24. oktobra 2005, v postopku

Color Drack GmbH

proti

Lexx International Vertriebs GmbH,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi K. Lenaerts (poročevalec), predsednik senata, E. Juhász, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, G. Arestis in T. von Danwitz, sodnika,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: B. Fülöp, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 23. novembra 2006,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Lexx International Vertriebs GmbH H. Weben, Rechtsanwalt,
- za nemško vlado A. Dittrich in M. Lumma, zastopnika,
- za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj z W. Ferrantom, avvocato dello Stato,
- za vlado Združenega kraljestva S. Nwaokolo, zastopnica, skupaj z A. Henshawom, barrister,
- za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët in W. Bogensberger, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
15. februarja 2007

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1).

Uredba št. 44/2001

- ² V skladu z drugo uvodno izjavo Uredbe št. 44/2001 je „[n]ujno [...] potrebno sprejetje določb za poenotenje kolizijskih pravil o pristojnosti v civilnih in gospodarskih zadevah ter za poenostavitev formalnosti, s ciljem hitrega in enostavnega priznanja ter izvršitve sodnih odločb držav članic, ki jih zavezuje [omenjena] uredba“.
- ³ V smislu enajste uvodne izjave Uredbe št. 44/2001 morajo biti „[p]ravila o pristojnosti [...] čimbolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca, pri čemer mora taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta pravde ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina“.

4 Pravila o pristojnosti, določena v Uredbi št. 44/2001, so v poglavju II, ki obsega člene od 2 do 31.

5 V členu 2(1) Uredbe št. 44/2001, ki spada v poglavje II, oddelek 1, z naslovom „Splošne določbe“, je določeno:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

6 Člen 3(1) Uredbe št. 44/2001, ki je v istem oddelku 1, določa:

„Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.“

7 V členu 5 Uredbe št. 44/2001, ki spada v poglavje II, oddelek 2, z naslovom „Posebna pristojnost“, je določeno:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

1. (a) v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji pred sodiščem v kraju izpolnitve zadevne obveznosti;

(b) za namene te določbe in razen, če ni drugače dogovorjeno, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti:

— v primeru prodaje blaga kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi morale biti dostavljeno,

— v primeru opravljanja storitev kraj v državi članici, kjer so bile v skladu s pogodbo storitve opravljene ali bi morale biti opravljene;

(c) če se ne uporabi pododstavek (b), potem se uporabi pododstavek (a);

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 8 Predlog za sprejetje predhodne odločbe je bil predložen v okviru spora med Color Drack GmbH (v nadaljevanju: Color Drack), družbo s sedežem v Schwarzachu (Avstrija), in Lexx International Vertriebs GmbH (v nadaljevanju: Lexx), družbo s sedežem v Nürnbergu (Nemčija), o izpolnitvi pogodbe o prodaji blaga, v skladu s

katero se je družba Lexx zavezala dostaviti blago različnim prodajalcem na drobno družbe Color Drack v Avstriji, zlasti na območju sedeža družbe Color Drack, slednja pa se je zavezala plačati ceno tega blaga.

- 9 Postopek v glavni stvari se nanaša zlasti na neizpolnitev obveznosti, ki jo pogodba nalaga družbi Lexx, da prevzame neprodano blago in povrne stroške družbi Color Drack.

- 10 Zaradi te neizpolnitve je družba Color Drack 10. maja 2004 proti družbi Lexx vložila tožbo za plačilo pri Bezirksgericht St Johann im Pongau (Avstrija), v pristojnosti katerega je njen sedež. To sodišče se je izreklo za krajevno pristojno na podlagi člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001.

- 11 Landesgericht Salzburg (Avstrija) je na pritožbo družbe Lexx razveljavilo to sodbo, ker prvostopenjsko sodišče ni bilo krajevno pristojno. Pritožbeno sodišče je odločilo, da je v primeru več krajev dostave kot navezno okoliščino mogoče določiti le en kraj, ki je določen v členu 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 za vse zahtevke, ki izhajajo iz pogodbe o prodaji blaga.

- 12 Oberster Gerichtshof, pri katerem se je družba Color Drack pritožila proti odločitvi Landesgericht Salzburg, meni, da je za razrešitev vprašanja o krajevni pristojnosti avstrijskega sodišča, kateremu je bila zadeva predložena v odločanje na prvi stopnji, potrebna razlaga člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001.

- 13 Oberster Gerichtshof opozarja, da ta določba za vse zahtevke, ki izhajajo iz pogodbe o prodaji blaga, kot navezno okoliščino določa le en kraj, namreč kraj dostave, in da je treba to določbo, ki vsebuje pravilo o posebni pristojnosti, načeloma razlagati ozko. V teh okoliščinah se Oberster Gerichtshof sprašuje o pristojnosti sodišča, kateremu je bila zadeva predložena na prvi stopnji na podlagi navedene določbe, ker v obravnavanem primeru blago ni bilo dostavljeno le na območju tega sodišča, temveč v več krajev v državi članici, v katero spada to sodišče.
- 14 Oberster Gerichtshof je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je člen 5, točka 1(b), Uredbe [...] (ES) št. 44/2001 [...] treba razlagati tako, da lahko kupec toži prodajalca blaga s sedežem na ozemlju države članice, ki je po dogovoru blago dostavil kupcu s stalnim prebivališčem v drugi državi članici v različne kraje te druge države članice, pred sodiščem enega izmed teh krajev (izpolnitve), – morebiti po izbiri kupca – glede zahtevka, ki izhaja iz pogodbe o vseh (delnih) dostavah?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 15 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali se člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 uporablja v primeru prodaje blaga, ki določa več krajev dostave v isti državi članici, in, če do tega pride, ali lahko tožnik toži toženca pred sodiščem enega izmed krajev dostave, ki ga izbere, kadar se zahtevok nanaša na vse dostave.

- 16 Uvodoma je treba pojasniti, da se navedbe, ki sledijo, omejujejo le na primer različnih krajev dostave v eni sami državi članici in ne prejudicirajo odgovora v primeru različnih krajev dostave v več državah članicah.
- 17 Takoj je treba ugotoviti, da besedilo člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 samo po sebi ne daje odgovora na zastavljeno vprašanje, ker se to besedilo ne sklicuje izrecno na primer, vsebovan v tem vprašanju.
- 18 Zato je treba člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 razlagati ob upoštevanju razvoja, ciljev in sistema te uredbe (glej v tem smislu sodbi z dne 13. julija 2006 v zadevi Reisch Montage, C-103/05, ZOdl., str. I-6827, točka 29, in z dne 14. decembra 2006 v zadevi ASML, C-283/05, ZOdl., str. I-12041, točka 22).
- 19 V zvezi s tem iz druge in enajste uvodne izjave Uredbe št. 44/2001 izhaja, da slednja želi poenotiti kolizijska pravila glede pristojnosti v civilnih in gospodarskih zadevah s pomočjo pravil o pristojnosti, ki so čimbolj predvidljiva.
- 20 V tem okviru je cilj navedene uredbe povečati pravno varnost oseb s sedežem v Skupnosti, s tem da omogoča tožniku, da brez težav ugotovi, na katero sodišče se lahko obrne, in obenem tožencu, da razumno predvidi, pred katerim sodiščem je lahko tožen (glej zgoraj navedeno sodbo Reisch Montage, točki 24 in 25).

- 21 Pravila o pristojnosti, vsebovana v Uredbi št. 44/2001, morajo v ta namen temeljiti na načelu kraja stalnega bivališča toženca, kot je določeno v členu 2 te uredbe in dopolnjeno s posebnimi pristojnostmi (glej zgoraj navedeno sodbo Reisch Montage, točka 22).
- 22 Pravilo iz člena 5, točka 1, Uredbe št. 44/2001 o pristojnosti sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca je tako dopolnjeno s pravilom o posebni pristojnosti v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji. Slednje pravilo, ki odgovarja cilju bližine, je utemeljeno z obstojem tesne navezne okoliščine med pogodbo in sodiščem, ki naj o njej odloča.
- 23 V skladu s tem pravilom je lahko toženec tožen tudi pred sodiščem kraja, kjer je zadevna obveznost bila ali bi morala biti izpolnjena, pod pogojem, da med tem sodiščem in pogodbo obstaja tesna navezna okoliščina.
- 24 Da bi se v prizadevanju za predvidljivost utrdil prvotni cilj poenotenja pravil o pristojnosti, Uredba št. 44/2001 samostojno določa navezno okoliščino za prodajo blaga.
- 25 Na podlagi njenega člena 5, točka 1(b), prva alineja, je kraj izpolnitve zadevne obveznosti kraj v državi članici, kamor je bilo v skladu s pogodbo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno.
- 26 V okviru Uredbe št. 44/2001, v nasprotju s trditvami družbe Lexx, to pravilo o posebni pristojnosti v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji tako določa kraj dostave kot samostojno navezno okoliščino, ki se uporablja za vse tožbe, ki izhajajo iz iste pogodbe o prodaji blaga, in ne le za tiste, ki izhajajo iz same obveznosti dostave.

- 27 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, ali se člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 uporablja v primeru več krajev dostave v isti državi članici in, če do tega pride, ali lahko tožnik toži toženca pred sodiščem enega izmed krajev dostave po izbiri, kadar se spor nanaša na vse dostave.
- 28 Prvič, treba je upoštevati, da se člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 uporablja tako v primeru enega kot več krajev dostave.
- 29 Zakonodajalec Skupnosti, s tem da je tako pristojno sodišče kot navezno okoliščino vezal na en kraj, ni hotel na splošen način izključiti niti primerov, v katerih bi bilo lahko pristojnih več sodišč, niti primerov, v katerih bi se obstoj navedene okoliščine lahko preverjal na različnih krajih.
- 30 Glede na to, da člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 določa tako mednarodno pristojnost kot krajevno pristojnost, ima ta določba namen poenotiti kolizijska pravila glede pristojnosti in torej neposredno določiti pristojno sodišče brez napotitve na notranje pravo držav članic.
- 31 V zvezi s tem je treba opozoriti, da pritrdilni odgovor na vprašanje, ali se obravnavana določba uporablja v primeru več krajev dostave v isti državi članici, ne postavlja pod vprašaj ciljev pravil o mednarodni pristojnosti sodišč držav članic, ki so navedena v Uredbi št. 44/2001.
- 32 Po eni strani je uporabljivost člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 v primeru več krajev dostave v isti državi članici v skladu s ciljem predvidljivosti, kateremu sledi ta uredba.

- 33 V tem primeru lahko pogodbeni stranki brez težav in razumno predvidita, v kateri državi članici bosta sodišču lahko predložili svoj spor.
- 34 Po drugi strani je uporaba člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 v primeru več krajev dostave v isti državi članici prav tako v skladu s ciljem bližine, ki je osnova za pravila glede posebne pristojnosti v zadevah v zvezi s pogodbenimi razmerji.
- 35 V primeru več krajev dostave v isti državi članici je ta cilj bližine zagotovljen, ker bodo na podlagi obravnavane določbe sodišča te države članice v vsakem primeru pristojna za odločanje v sporu.
- 36 Zato se člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 uporablja v primeru več krajev dostave v isti državi članici.
- 37 Vendar iz uporabe člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 v okoliščinah, kot so v obravnavani zadevi, ni mogoče sklepati, da ta določba nujno podeljuje sočasno pristojnost vsem sodiščem, v katerih pristojnosti je kraj, kamor je bilo blago dostavljeno ali bi moralo biti dostavljeno.
- 38 Drugič, kar zadeva vprašanje, ali lahko v primeru več krajev dostave v isti državi članici in kadar se tožba nanaša na vse dostave tožnik toži toženca pred sodiščem enega izmed krajev dostave po izbiri na podlagi člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001, je treba pravzaprav poudariti, da mora biti le eno sodišče pristojno za odločanje o vseh tožbah, ki izhajajo iz pogodbe.

- 39 V zvezi s tem je treba upoštevati razvoj obravnavane določbe. S to določbo se je zakonodajalec Skupnosti želel pri prodajnih pogodbah izrecno oddaljiti od prejšnje rešitve, v skladu s katero je bil kraj izpolnitve določen za vsako od spornih obveznosti v skladu z mednarodnim zasebnim pravom sodišča, kateremu je bil spor predložen v odločanje. Zakonodajalec Skupnosti je, s tem ko je kot „kraj izpolnitve“ samostojno določil kraj, kjer mora biti izpolnjena obveznost, ki opredeljuje pogodbo, hotel prenesti sodno pristojnost na kraj izpolnitve za spore v zvezi z vsemi pogodbenimi obveznostmi in določiti izključno sodno pristojnost za vse tožbe, ki izhajajo iz pogodbe.
- 40 Ob tem je treba upoštevati dejstvo, da je posebna pristojnost, določena v členu 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001, načeloma upravičena z obstojem posebno tesne navezne okoliščine med pogodbo in sodiščem, ki naj o njej odloča, z namenom primerne organizacije postopka. Iz tega izhaja, da je v primeru več krajev dostave blaga treba kot kraj izpolnitve za namen razlage obravnavane določbe načeloma razumeti kraj, ki zagotavlja najtesnejšo navezno okoliščino med pogodbo in pristojnim sodiščem. V takem primeru je najtesnejša navezna okoliščina praviloma kraj glavne dostave, ki mora biti določen na podlagi ekonomskih meril.
- 41 V ta namen mora pozvano nacionalno sodišče ugotoviti svojo pristojnost ob upoštevanju dokazov, ki so mu predloženi.
- 42 Če ni mogoče določiti kraja glavne dostave, pomeni vsak kraj dostave zadostno vez z dejstvi spora in potemtakem pomembno navezno okoliščino glede sodne pristojnosti. V takem primeru lahko tožnik toži toženca pred sodiščem kraja dostave, ki ga izbere na podlagi člena 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001.

- 43 Priznanje takšne izbire tožniku slednjemu omogoči, da brez težav ugotovi, na katero sodišče se lahko obrne, hkrati pa omogoči tožencu, da razumno predvidi, pred katerim sodiščem je lahko tožen.
- 44 Tega sklepa ne omaja dejstvo, da toženec ne more natanko predvideti, pred katerim sodiščem te države članice bo lahko tožen, saj je dovolj zavarovan, ker je ob uporabi obravnavane določbe v primeru več krajev izpolnitve lahko tožen le pred sodišči države članice, v katerih pristojnosti je kraj, kamor je bila dostava izvršena.
- 45 Glede na vse navedene ugotovitve je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da se ta določba uporablja v primeru več krajev dostave v isti državi članici. V takem primeru je za odločanje o vseh tožbah, ki izhajajo iz pogodbe o prodaji blaga, pristojno sodišče, v pristojnosti katerega je kraj glavne dostave, ki mora biti določen na podlagi ekonomskih meril. Če ni mogoče ugotoviti kraja glavne dostave, lahko tožnik toži toženca pred sodiščem kraja dostave po svoji izbiri.

Stroški

- 46 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

Člen 5, točka 1(b), prva alineja, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se ta določba uporablja v primeru več krajev dostave v isti državi članici. V takem primeru je za odločanje o vseh tožbah, ki izhajajo iz pogodbe o prodaji blaga, pristojno sodišče, v pristojnosti katerega je kraj glavne dostave, ki mora biti določen na podlagi ekonomskih meril. Če ni mogoče ugotoviti kraja glavne dostave, lahko tožnik toži toženca pred sodiščem kraja dostave po svoji izbiri.

Podpisi